

Správa zo služobnej cesty
účasť na 12. plenárnom zasadnutí „Consultative Council of European
Judges (CCJE)“
Štrasburg, 7. – 9. november 2011

Consultative Council of European Judges - Poradná rada európskych sudcov je medzinárodný výbor zriadený Výborom ministrov Rady Európy v roku 2000, ako poradný orgán Rady Európy pre statusové otázky európskych sudcov a všetky ďalšie otázky týkajúce sa nezávislosti, nestrannosti, spravodlivosti, zodpovednosti a efektívnosti sudcov a súdnej moci ako takej v jednotlivých členských štátoch Rady Európy.

Programom 12. plenárnej schôdze bolo schválenie Stanoviska č. 14 CCJE týkajúceho sa elektronizácie justície, schválenie správy o situácii v členských štátoch, ktoré sa obrátili na CCJE so žiadosťou o pomoc pri riešení problematiky zásahov do nezávislosti súdnej moci a ohrozovania nezávislosti sudcov, voľba nového prezidenta a viceprezidenta CCJE a príprava agendy na rok 2012.

Na úvod **prvého rokovacieho dňa**, ktorý zahájil úradujúci prezident CCJE **Orlando Afonso** oboznámením prítomných s programom plenárnej schôdze, bola prezentácia dokumentu Výboru ministrov rady Európy: “Hlavné línie Rady Európy v „child-friendly“ justícii“, s ktorým prítomných oboznámila p. **Josiane Bigot** ktorá zdôraznila, že cieľom Rady Európy je dosiahnutie väčšieho zjednotenia členských štátov v právnej oblasti najmä postupným prijímaním spoločných pravidiel zabezpečujúcich implementáciu medzinárodných dokumentov rôzneho stupňa záväznosti do vnútroštátnych právnych poriadkov.

Nasledovalo prerokovanie správ o činnosti Sekretariátu a Výboru CCJE, ktoré, ako orgány CCJE, vyvíjajú činnosť v priebehu celého roku medzi plenárnymi zasadnutiami a v druhej polovici schôdze sa začal prerokovávať návrh Stanoviska č. 14 s pracovným názvom „Súdna moc a informačné technológie“. Postup pracovnej skupiny, ktorá tento návrh pripravovala, ako aj základné informácie, ktoré pracovná skupina získala prostredníctvom dotazníkov zaslaných členským štátom, prezentovala expertka pracovnej skupiny p. **Dory Reiling** z Rechtbank Amsterdam. Podľa zistení pracovnej skupiny väčšina štátov sa zhodla na tom, že elektronizácia justície je v súčasnej dobe nevyhnutná a po zohľadnení všetkých špecifik danej oblasti aj užitočná, nakoľko prispieva k urýchleniu súdnych konaní a mala by prispieť aj k uľahčeniu práce sudcov.

Na druhej strane zdôraznila, že pri zavádzaní IT do praxe nesmú byť porušené práva účastníka na spravodlivý súdny proces, napríklad tým, že by sa

oslabil prístup k súdu pre tých, ktorí nemajú prístup k novým technológiám, vždy musí byť k dispozícii vhodná alternatíva pre prípad, že IT zlyhá, dôležité je zabezpečenie ochrany osobných údajov aj cestou anonymizácie údajov v publikovaných rozhodnutiach, pričom vhodné je pri publikácii súdnych rozhodnutí v elektronickej podobe mať dve databázy – jednu internú pre sudcov, ktorí by mali mať automaticky prístup ku všetkým súdnym rozhodnutiam v plnom znení a jednu verejnú, kde by bola anonymizácia rozlišovaná podľa druhu agendy. Taktiež zdôraznila, že k používaniu IT nesmú byť sudcovia nútení, IT nikdy nesmie ovládať súdne konanie v tom smere, že by obmedzovala sudcu v jeho rozhodovacej činnosti, táto by mala byť zavádzaná postupne po uskutočnení podrobného prieskumu v ktorej časti súdnych konaní sa dá automatizovať a čo, resp. čo a akou formou sa dá zjednodušiť a zaviesť by sa mala až po riadnom odskúšaní celého systému a podrobnom zaškolení všetkých pracovníkov.

Podľa vykonaného prieskumu elektronické vedenie spisov je stále len experimentálne zavádzané, automatické prepisovanie diktátu zavádza 7 krajín (vrátane Slovenska), samozrejmosťou je dostupnosť zbierky zákonov a judikatúry vnútroštátnych aj medzinárodných súdov v elektronickej podobe.

Zaujímavý bol príspevok švédskej kolegyne, ktorá oboznámila prítomných s praxou vo Švédsku, kde sa pojednávania v určitých veciach na súde prvého stupňa nahrávajú celé na videozáznam a v prípade odvolacieho konania, pokiaľ je napr. potrebné opätovné vypočutie svedkov, ktorí sa na pojednávanie pred odvolacím súdom nedostavia, odvolací senát má možnosť pozrieť si film – záznam z pojednávania, ktorý bol natočený na prvostupňovom pojednávaní.

Návrh Stanoviska č. 14 bol následne prediskutovaný v pléne a diskusia pokračovala aj na **druhý rokovací deň**.

Po jeho schválení (úplné znenie bude prístupné na internetovej stránke CCJE <http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/ccje/>) prebehli voľby do orgánov CCJE. Novým prezidentom sa stal p. **Gerhard Reissner** z Rakúska, viceprezidentom **Paul Maffei** z Belgicka a novým členom výboru p. **Bart Van Lierop** z Holandska, ktorí sa poďakovali za vyslovenú dôveru.

V druhej časti druhého rokovacieho dňa členka sekretariátu p. **Muriel Decot** oboznámila prítomných s návrhom agendy na rok 2012, ako aj s dvoma návrhmi tém budúcich stanovísk, na návrhoch ktorých bude pracovať novo vytvorená pracovná skupina, pričom do úvahy ako témy stanovísk pripadali dve – jedna týkajúca sa špecializácie sudcov a druhá vzťahov medzi sudcami a právnikmi. Po rozsiahlej diskusii napokon plénum odsúhlasilo, že v roku 2012 bude prijaté stanovisko č. 15, ktorého témou bude špecializácia sudcov. Súčasťou prípravných prác na Stanovisku č. 16, ktoré sa má týkať vzťahov sudcov a právnikov bude konferencia na ktorej sa okrem členov CCJE zúčastnia

aj právnici z rôznych profesií a ktorá sa bude konať v priebehu plenárneho zasadnutia CCJE v roku 2012.

Ústrednou témou **tretieho rokovacieho dňa** bolo prijatie Správy o situácii sudcov a súdnych mocí v rôznych členských štátoch Rady Európy, ktorému predchádzala rozsiahla diskusia. Tento materiál sa CCJE rozhodla predložiť na rokovanie z dôvodu zdokonalenia systému tzv. „practical assistance“, ktorú doposiaľ poskytovala členským štátom, ktoré žiadali o pomoc pri riešení vnútroštátnych problémov týkajúcich sa justície, individuálne a reagovala na žiadosti 13 členských štátov (Arménsko, Bulharsko, Francúzsko, Taliansko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Srbsko, Slovensko, Španielsko, Švédsko, Turecko a Ukrajina), o praktickú pomoc pri riešení problémov súvisiacich s ohrozovaním nezávislosti súdnej moci a postavenia sudcov zo strany vnútroštátnych exekutív, ktoré sa v ostatnom čase objavuje ako fenomén v celej Európe.

Predložená správa sumarizuje problémy, ktoré sa objavujú v jednotlivých štátoch najmä pokiaľ ide o: zhoršenie postavenia, nezávislosti a bezpečnosti funkčného obdobia sudcov, porušovania štandardov týkajúcich sa zloženia a činnosti súdnych rád, znižovanie plátov sudcov a znižovanie rozpočtu súdov, porušovanie princípu *res judicata* súdnych rozhodnutí ostatnými zložkami štátnych orgánov, ako aj nevyhnutnosť takýchto rozhodnutí, problémy v organizácii vzdelávania sudcov, absenciu objektívnych kritérií pre hodnotenie práce sudcov a porušovanie slobody sudcov združovať sa.

V nasledujúcej rozprave k tomuto bodu programu vystúpili zástupcovia z Rakúska, Nórska, Cypru, Talianska, Španielska, Srbska Maďarska, Poľska, Slovenska, Turecka, CDCJ, Albánska, Portugalska, Bulharska, Veľkej Británie, Švajčiarska a Francúzska, ktorí oboznámili plénum s osobitosťami problematiky vo vlastných krajinách.

Po ukončení diskusie CCJE jednohlasne správu odsúhlasila a uzniesla sa na tom, že táto správa bude predložená na rokovanie Výboru ministrov Rady Európy s cieľom upriamiť pozornosť výboru na túto narastajúcu problematiku a podľa vývoja v jednotlivých krajinách bude správa pravidelne aktualizovaná.

(Schválené úplné znenie prijatej správy bude prístupné na internetovej stránke CCJE <http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/ccje/>).

Na záver rokovania zástupca Turecka p. Mehmet Polat vystúpil s prezentáciou elektronizácie justície, ktorá je postupne zavádzaná v Turecku a za pozvanie na zasadanie, ktorého sa zúčastnili ako čestní hostia sa poďakovali zástupcovia misí Japonska a Mexika pri Rade Európy.

V Bratislave 18. novembra 2011

Alena Poláčková